

RAPPORT

Archeologisch bureauonderzoek plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 te Ulft, gemeente Oude IJsselstreek

Opdrachtgever: Enzerink BV
Dhr. H. Enzerink

Projectcode: ENZ00214

Status: Definitief, versie 1.0

Referentie: ENZ00214-140206-093045

Auteur	Paraaf	Datum
Esther Mietes	 Willem Post	28-02-2014

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	4
Administratieve gegevens plangebied.....	6
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Werkwijze.....	8
2 Bureauonderzoek.....	10
2.1 Plangebied en onderzoeksgebied	10
2.2 Huidige situatie	10
2.3 Toekomstig gebruik	14
2.4 Geologie, geomorfologie en bodem	14
2.4.1 Geologie	14
2.4.2 Geomorfologie	15
2.4.3 Bodem.....	17
2.5 Archeologie en historie	17
2.6 Verwachtingsmodel.....	20
3 Beantwoording onderzoeksvragen, conclusie en advies	20
3.1 Beantwoording onderzoeksvragen.....	20
3.2 Conclusie.....	23
3.3 Advies.....	24
4 Geraadpleegde bronnen	25
4.1 Literatuur	25
4.2 Databases/kaartmateriaal	26
4.3 Websites	26

Bijlage 1: Overzicht archeologische perioden

Samenvatting

In opdracht van Enzerink B.V. heeft Greenhouse Advies B.V. een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd in het kader van een aan te vragen bestemmingsplanwijziging voor plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 te Ulft, gemeente Oude IJsselstreek.

Het plangebied en directe omgeving zijn niet gekarteerd maar liggen in een zone van een terrasrestrug waarop plaatselijk dekzand is afgezet. Het gebied is bodemkundig evenmin gekarteerd, waarschijnlijk is sprake van vorstvaaggronden.

Op de gemeentelijke verwachtingskaart geldt voor het plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 een hoge verwachting voor de periode mesolithicum – nieuwe tijd vanwege bovengenoemde bodemopbouw.

Binnen het plangebied bevinden zich geen terreinen van archeologische waarde. Ook zijn er geen vondsten bekend van het terrein. Op basis van historisch kaartmateriaal zijn het plangebied en directe omgeving in gebruik geweest als agrarisch bouw-/akkerland. Hierbij is de toplaag van het dekzand en/of de terrasrug mogelijk verploegd. Op topografische kaarten vanaf 1936 is het zuiddeel van het plangebied bebouwd. Booronderzoek in de nabijgelegen woonwijk Vogelbuurt wees uit dat naast een intacte bodemopbouw verspreid door dat plangebied de bodem tot maximaal 1 m –mv vergraven was.

De tijdsdiepte van mogelijk gebruik van de locatie van het plangebied en directe omgeving is groot; in theorie kunnen binnen het plangebied sporen en/of vondsten vanaf het mesolithicum tot en met de nieuwe tijd worden aangetroffen. Dat betekent dat er geen afbakenende uitspraken te doen zijn over een lage, matige of hoge vondstdichtheid, noch over een lage, matige of hoge spoordichtheid.

In geval van een intacte bodemopbouw kunnen in theorie resten uit de periode mesolithicum – nieuwe tijd worden aangetroffen in het plangebied, waarbij gedacht moet worden aan:

Mesolithicum – neolithicum: bewoningssporen, tijdelijke kampementen, vuurstenen artefacten, haardkuilen;

Neolithicum – nieuwe tijd: agrarische sporen, nederzetting, cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen, losse vondsten.

De situatie in het plangebied is als volgt. Er is sprake van verstoorde bovengrond/recente bouwvoor door de bebouwing en mogelijk door vergraving in het verleden.

Onduidelijk is of sprake is van een (niet-recente) cultuurlaag/vondstlaag. Wel kunnen door grondbewerking in het verleden mobilia en/of sporen in de recente bouwvoor zijn opgenomen.

Binnen het plangebied bevinden zich kabels en leidingen, tevens is bebouwing in de vorm van een woonhuis en een bioscoop aanwezig. Er dient rekening mee te worden gehouden dat bebouwing en infrastructurele ingrepen de bodem ter plaatse in meer of mindere mate heeft aangetast. Binnen het plangebied kan sprake zijn van een verontreinigde bodem.

Advies

Op basis van de onderzoeksresultaten in relatie tot de door de opdrachtgever voorgenomen bodemingrepen adviseren wij archeologische begeleiding van de

bodemingrepen, te weten de bouwputten van de twee huizen (twee keer ca. 84 m² is ca. 168 m²) en – indien het bioscoopgebouw de bodem daar niet al heeft verstoord – de zeven garageboxen (196 m²). D.d. 25 februari 2014 heeft regionaal archeoloog Marc Kocken het bevoegd gezag in aanvulling hierop geadviseerd om de sloop van de bestaande opstallen te laten begeleiden om de gespecificeerde verwachting te toetsen, de mate van verstoring vast te stellen en eventuele vondsten en sporen te documenteren.

Procedure

Bovenstaand advies wordt ter beoordeling voorgelegd aan het bevoegd gezag, de gemeente Oude IJsselstreek. Het bevoegd gezag beslist over de aard en invulling van eventueel vervolgonderzoek. In afwachting van dat besluit kan men nog niet starten met de bodemverstorende activiteiten.

Administratieve gegevens plangebied

Onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code	60278
Toponiem	Ingenieur Sassenstraat 48
Plaats	Uift
Gemeente	Oude IJsselstreek
Kadastrale aanduiding	S546, S141
Provincie	Gelderland
Kaartblad	41C
Centrumcoordinaten	X=223.186 / Y=434.513
Oppervlaktes	Ca. 2.673 m ²
Onderzoekskader	Bestemmingsplanwijziging
Uitvoeringsperiode	Februari 2014
Opdrachtgever	Enzerink B.V. Contactpersoon: Dhr. H. Enzerink Varsselseweg 49 7255 NR Hengelo GLD 06-53363294 herbertenzerink@enzerink.nl
Uitvoerder	Greenhouse Advies B.V. Contactpersoon: Mevr. E.K. Mietes Huismanstraat 6 6851 GT Huissen 06 – 211 380 12
Bevoegde overheid	Gemeente Oude IJsselstreek Postbus 42, 7080 AA Gendringen tel. (0315) 292 292 fax.(0315) 292 293 www.gemeente.oude-ijsselstreek.nl
Adviseur bevoegde overheid	Omgevingsdienst Achterhoek Dhr. M. Kocken Elderinkweg 2 7255 KA Hengelo (Gld) tel. 06-52565855 marc.kocken@odachterhoek.nl
Beheer en plaats documentatie	Greenhouse Advies B.V. Huismanstraat 6 6851 GT Huissen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Enzerink BV is door Greenhouse Advies B.V. voorliggend bureauonderzoek opgesteld voor plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 in Uft, gemeente Oude IJsselstreek. Aanleiding voor het onderzoek is een bestemmingsplanwijziging. Bij de uiteindelijke planontwikkeling en bijbehorende bodemingrepen kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord of vernietigd worden. Conform het beleid van de gemeente Oude IJsselstreek dient hier archeologisch onderzoek plaats te vinden.¹ Het plangebied is weergegeven op afbeelding 1 (onderzoeksgebied en plangebied), 2 (luchtfoto), daarnaast is een uitsnede van de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Oude IJsselstreek bijgevoegd op afbeelding 3. Onderhavig bureauonderzoek heeft betrekking op dit gebied en de directe omgeving.

1.2 Doelstelling

Het doel van bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over de bekende of verwachte archeologische resten, binnen een omschreven gebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting. Het resultaat is een standaardrapport met een gespecificeerde archeologische verwachting, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van (eventueel) vervolgonderzoek en de vorm waarin.

Om deze doelstelling te kunnen realiseren, dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Wat is a) de aard (ontstaanswijze), b) diepteligging en c) ouderdom van de relevante natuurlijke afzettingen in het omringende gebied (binnen een afstand tot ca. 200 m van de onderzoekslocatie) en in de ondiepe ondergrond?
d) Hoe dik is de holocene deklaag?

2. Wat is a) de aard (ontstaanswijze en classificatie), b) diepteligging, c) genese en d) gaafheid van natuurlijke bodemhorizonten in het omringende gebied?

3. Wat is a) de aard (ontstaanswijze), b) diepteligging, c) genese en d) gaafheid van *eventueel aanwezige antropogene bodemhorizonten* (akkerlagen en overige 'verstoringlagen', bemestingslagen e.d.) in het omringende gebied?

4. Wat is a) de aard (ontstaanswijze), b) dikte, en c) omvang van eventueel in het omringende gebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, colluvium, kleidek, afvallaag, ophogingslaag)?

5. Wat is het historisch landgebruik van de onderzoekslocatie en het omringende gebied geweest, uitgaande van a) de Hottingerkaart, b) het Kadastraal minuutplan, c) de Topografisch Militaire Kaart 1850 en d) het Bonneblad?

¹ Het archeologiebeleid voor de gemeente is in concept (zie in de Literatuurlijst Brugman et al, 2010) gereed maar dient nog vastgesteld te worden. Het conceptdocument en bijbehorende kaarten zijn niet openbaar. De gemeente heeft Enzerink BV laten weten dat een archeologisch vooronderzoek binnen het plangebied verricht dient te worden vanwege de hoge verwachting die geldt voor het gebied. De ondergrens hiervoor is een ingreep met een oppervlak groter dan 250 m² en dieper dan 30 cm -mv.

6. Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen ('waarnemingen' inclusief uitkomsten historisch kaartonderzoek uit 5) zijn reeds binnen het onderzoeksgebied en/of binnen de landschappelijke eenheden rondom de onderzoekslocatie bekend? Vermeld per vondst- en/of spoorcomplex minimaal:

a) bronvermelding (onderzoeksrapportages, ARCHIS-gegevens), b) de materiaalcategorieën, c) ouderdom, d) ruimtelijke (geografische) verspreiding, e) stratigrafische verspreiding (diepteligging en/of dikte vondstlaag), f) fragmentatie, g) waarnemingsmethode, h) interpretatie, dat wil zeggen zowel systemisch (indien redelijkerwijs uit de gegevens af te leiden) als volgens het principediagram in figuur 2 op pagina 52 (zo gespecificeerd mogelijk (top-down typering) op basis van de waarnemingen).

7. Gegeven 1 tot en met 4; met welke (primaire) natuurlijke formatieprocessen (fasen van sedimentatie, erosie, laterale verplaatsing, bodemvorming, degradatie e.d.) heb je te maken in het onderzoeksgebied?

8. Gegeven 5 en 6; met welke (primaire) culturele formatieprocessen (grondbewerking, bemesting, ophoging, betreding, percelering, [de-] constructie, materiaaltypen, materiaalgebruik en materiaaldepositie e.d.) heb je te maken in het onderzoeksgebied [inclusief (sub)recente bodemverstoring als gevolg van (sub)recent landgebruik/inrichting]?

9. Gegeven 7 en 8; welke kunnen een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming (geografisch en stratigrafisch) van eventuele aanwezige vondstspredingen, de vondstdichtheid, vondst- en spoorniveaus (stratigrafisch), en de fysieke kwaliteit van eventueel aanwezige archeologische resten?

10. Wat is de aard (mobilia [materiaalsoorten, fragmentatie, dichtheden], immobilia, ruimtelijke en stratigrafische spreiding, etc.) van (mogelijk) aanwezige vondst- en/of spoorcomplexen?

11. Hoe manifesteren deze zich tijdens prospectieonderzoek (prospectiekenmerken, geografisch en stratigrafisch)?

12. Welke vondst- en/of spoorcomplexen (conform het principediagram) kunnen binnen het onderzoeksgebied aangetoond worden? Licht beargumenteerd toe.

13. Met de inzet van welke zoekmethoden (detectie- en waarnemingsvorm, monsterbehandeling en zoekstrategieën) kunnen deze vondst- en/of spoorcomplexen (indicatoren) systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)? Licht beargumenteerd toe met verwijzing naar de verschillende KNA-leidraden.

1.3 Werkwijze

Het archeologisch bureauonderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2, de gemeentelijke eisen en het Normblad Archeologisch Vooronderzoek.² Er is informatie verzameld over het onderzoeksgebied en de specifieke plangebieden, met betrekking tot geologie, bodem, bodemverstoringen, archeologie, cultuur- en bouwhistorie.

² Centraal College van Deskundigen, 2010; Kocken, 2013
Definitief, versie 1.0 28-02-2014

De website van de Oudheidkundige Vereniging Gemeente Gendringen te Ulft is geraadpleegd in verband met de lokale kennis over het gebied.

Er heeft geen terreinbezoek plaatsgevonden; aan de hand van recente luchtfoto's en gesprekken met de opdrachtgever konden voldoende gegevens over de huidige situatie verzameld worden.

Het rapport is opgebouwd uit de hieronder genoemde hoofdstukken:

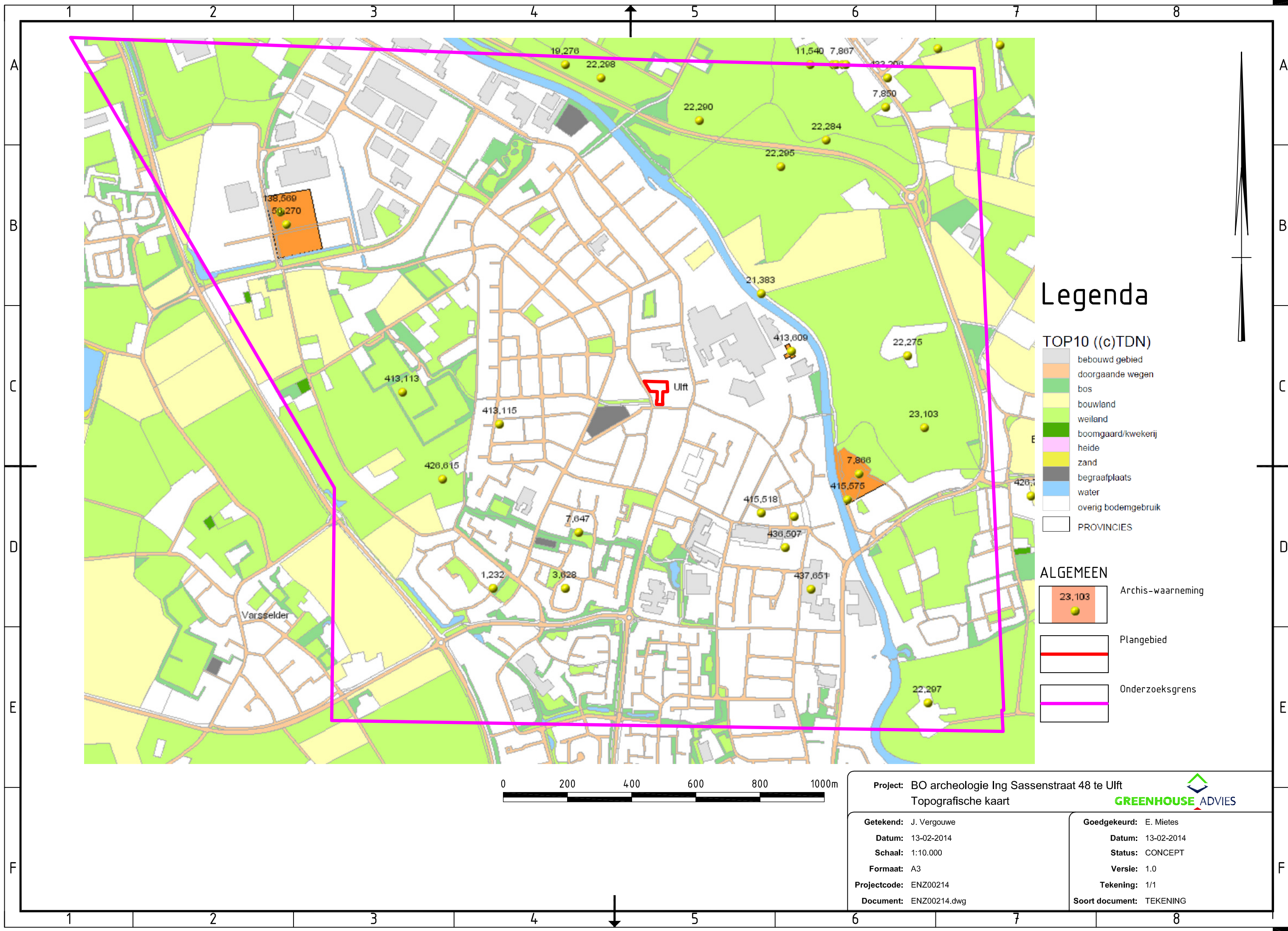
Hoofdstuk 1: Inleiding;

Hoofdstuk 2: Bureauonderzoek;

Hoofdstuk 3: Conclusie en aanbevelingen;

Hoofdstuk 4: Geraadpleegde bronnen.

Voor de in dit rapport archeologische tijdsaanduidingen wordt verwezen naar Bijlage 1.

2 Bureauonderzoek

2.1 Plangebied en onderzoeksgebied

Plangebied

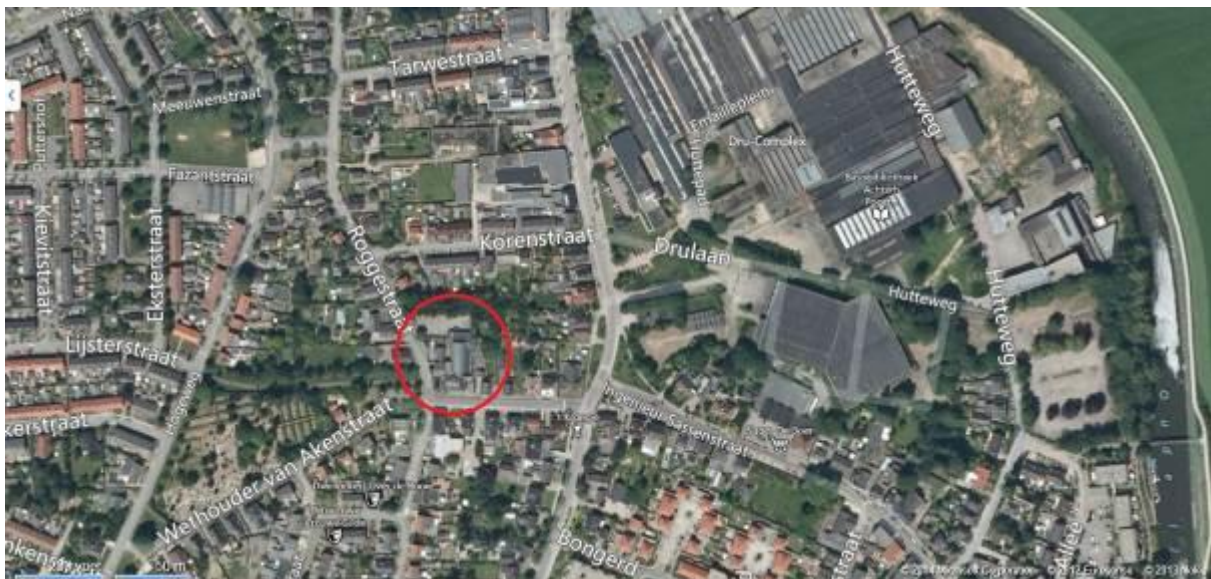
Het plangebied betreft een huis aan de Ingenieur Sassenstraat 48 met achterliggend een voormalige bioscoop met bijbehorende parkeerplaats (oprit vanaf de westelijk hiervan gelegen Roggestraat). Het terrein ligt ca. 370 m ten noorden van de dorpskern van Ulf, ca. 500 m ten oosten van de rivier de Oude IJssel (zie afb. 1).

Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft het plangebied met een zone van ca. 1 km hier omheen (zie afb. 1). Deze ruime zone er omheen is gekozen omdat er sprake is van summiere informatie over het plangebied en de directe omgeving. Om de gespecificeerde verwachting goed te onderbouwen is het onderzoeksgebied vergroot.

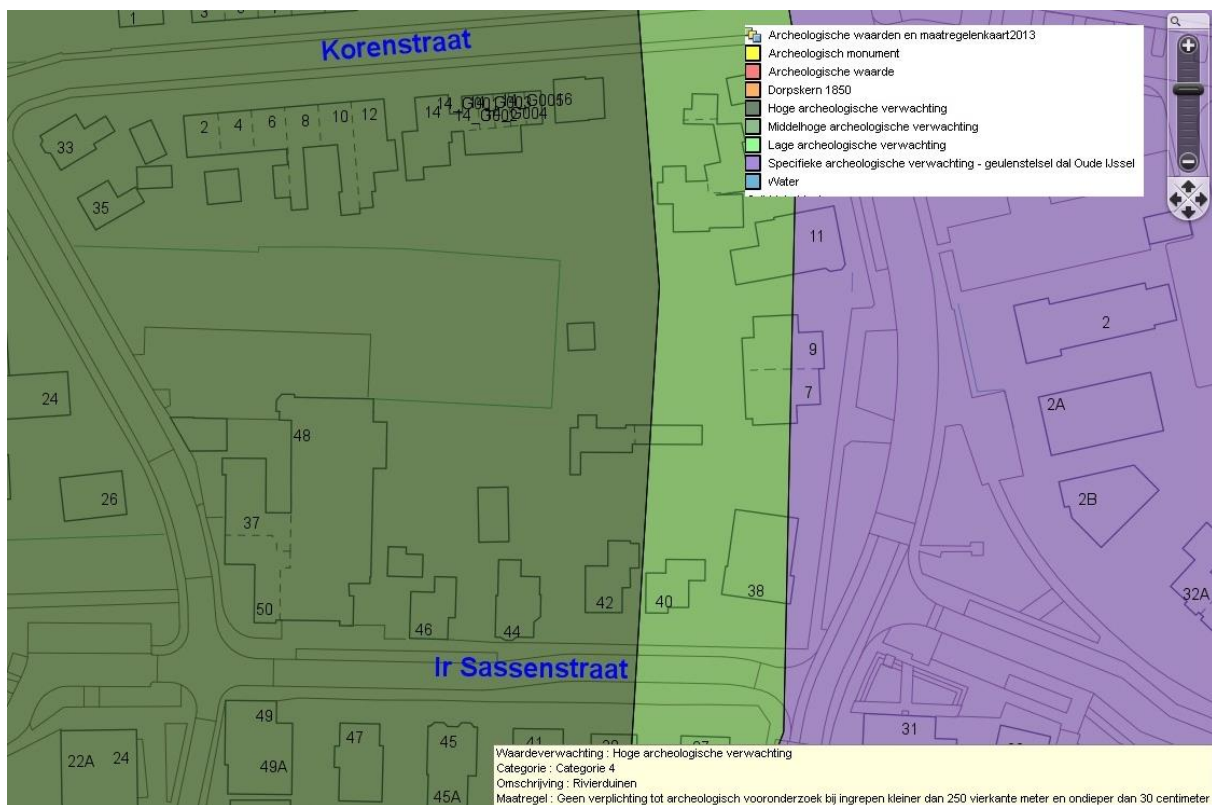
2.2 Huidige situatie

Het plangebied ligt ten westen van de Oude IJssel in de bebouwde kom van Ulf (zie afb. 2). Het plangebied wordt in het noorden begrensd door bosschages en aangrenzend woonhuizen gelegen aan de Korenstraat. Aan de oostzijde bevinden zich woonhuizen met bijbehorende tuinen, gelegen aan hier zuidelijk aan grenzende de Ingenieur Sassenstraat. Aan de westzijde bevinden zich enkele woonhuizen en de Roggestraat.

Afbeelding 2: Plangebied op luchtfoto (bron: Bing Maps)

Op de nog vast te stellen archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Oude IJsselstreek ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting (zie afb. 3 - donkergroen). In deze zone dient bij bodemingrepen groter dan 250 m² en dieper dan 30 cm –mv archeologisch vooronderzoek plaats te vinden. In hoofdstuk 3 wordt nader op de archeologische verwachting in gegaan.

Afbeelding 3: Uitsnede van de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart – nog niet vastgesteld. Het plangebied valt binnen de groene zone met een hoge archeologische verwachting (bron: Vestigia BV)

Afb. 4 en 5: Afbeelding huidige situatie plangebied vanaf de Ingenieur Sassenstraat en de Roggestraat (bron: Google Earth)

Kabels en Leidingen

Binnen het plangebied bevinden zich kabels en leidingen van de volgende netbeheerders (zie afb. 6):

<i>Bedrijf:</i>	<i>Soorten kabels en leidingen:</i>
KPN	Datatransport
Liander	Gas lage druk
Reggefiber	Datatransport
UPC	Datatransport
Vitens	Water

De kabels en leidingen bevinden zich in de regel op een diepte van 0,6-1,4 m –mv. Riolering en gasleidingen liggen doorgaans dieper dan dat, tot ca. 3 m –mv. De exacte diepte van de kabels en leidingen in het plangebied is niet bekend maar verwacht mag worden dat dit binnen genoemde diepten zal zijn.

Afb. 6: Kabels en leidingen in plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 (bron: Kadaster)

Milieukundig bodemonderzoek

De kaartlaag met locatiecontouren van bodemverontreiniging is via de Bodematlas van de provincie Gelderland geraadpleegd. Binnen plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 is sprake van een terrein waar op basis van bestudering van archiefgegevens, mogelijk een bodemverontreiniging aanwezig zou kunnen zijn (Object ID 61845). De archiefgegevens zijn afkomstig van de gemeente, de gegevens komen uit een gedateerd bestand met de bodemverontreiniging in de provincie Gelderland. Het overzicht omvat zowel ernstige, mogelijk ernstige als niet (meer) ernstige gevallen (zie afb. 7).

Afb. 7: Locatie van mogelijke bodemverontreiniging in plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 (bron: Bodematlas provincie Gelderland)

Grondwatertrap

Plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 ligt in een zone waar vanwege de bebouwing geen grondwatertrap is gedefinieerd. Ten noordwesten, westen en zuiden van het plangebied is sprake van grondwatertrap VII, ten noordoosten en oosten van grondwatertrap VI. Uitgaande van de geomorfologie (oeverwalzone) betreft de grondwatertrap vermoedelijk VII. Grondwatertrap VII heeft een niet gedefinieerde gemiddelde laagste grondwaterstand en een gemiddelde hoogste grondwaterstand van > 80 cm -mv.

2.3 Toekomstig gebruik

Binnen het plangebied is men voornemens om de voormalige bioscoop te slopen en twee vrijstaande huizen en zeven garageboxen te realiseren (zie afb. 8). Op dit moment is de verstoringsdiepte evenals het te verstoren oppervlak nog niet definitief bepaald. De bodemingrepen hebben geen gevolgen voor het waterpeil.

Afb. 8: Ontwerp voor plangebied Ingenieursweg 48 (bron: ERS Architecten, Terborg)

2.4 Geologie, geomorfologie en bodem

2.4.1 Geologie³

Het onderzoeksgebied ligt in het dal van de Oude IJssel. De ondergrond van dit gebied wordt vooral gevormd door de fluviatiele afzettingen van de Formatie van Kreftenheye die zijn bedekt met eolische zanden van de Formatie van Boxtel, laagpakket van Delwijnen.⁴ Vanaf het Laat-Saalien tot en met het Midden-Weichselien (ca. 200.000 -

³ Deze paragraaf is grotendeels ontleend aan Hebinck, 2009

⁴ Berendsen, 2005

13.000 jaar geleden) stroomde de Rijn door het huidige dal van de Oude IJssel in noordelijke richting door het glaciaal bekken van het IJsseldal en om de stuwwallen van het Montferland in westelijke richting.⁵ In het grootste deel van deze periode was de Rijn onder periglaciaal omstandigheden een vlechtende rivier die in brede, in oudere sedimenten ingesneden dalen vooral grof zand en grind afzette. Deze afzettingen behoren tot de Formatie van Kreftenheye.⁶ Doordat de rivier zich insneed zijn verschillende terrasniveaus ontstaan. Aan de top van de afzettingen is veelal klei afgezet. In het Midden-Weichselien verlegde de Rijn de loop langzaam naar de Gelderse Poort ten zuiden van de stuwwal van het Montferland en werd de loop door het Oude IJsseldal uiteindelijk in het Laat-Weichselien verlaten.⁷

Vanaf het Laat-Weichselien en in het Holoceen stroomde het lokale beekstelsel van de Oude IJssel door het Oude IJsseldal. Deze beek volgde de oude loop van de Rijn om het Montferland heen, om bij Arnhem in de Rijn uit te monden.⁸ Dit beekstelsel heeft het pleistocene terras op verschillende plekken doorsneden. In het westen van het onderzoeksgebied ligt de Riezengraaf. Deze van oorsprong meanderende beek volgt een restgeul van het vlechtende riviersysteem. Het dal hiervan ligt deels in het westelijk deel van het onderzoeksgebied. In het Pleniglaciaal was in Nederland sprake van een poolwoestijn, waar de vegetatie vrijwel was verdwenen. Hierdoor kon op grote schaal verstuiving optreden.⁹ De fluviatiele afzettingen van de Rijn werden deels bedekt door een pakket dekzand, dat bestaat uit eolische zanden die in het Weichselien onder periglaciaal omstandigheden zijn afgezet. Deze afzettingen behoren tot de Formatie van Boxtel.¹⁰ Daarnaast konden vooral in het Laat-Weichselien (12.000- 10.000 jaar geleden) de drooggevalen delen van de riviervlakte en de oevers langs het vlechtende riviersysteem verstuiven. Hierdoor werden er in het dal van de Oude IJssel veel rivierduinen gevormd.¹¹ Deze rivierduinen werden vooral aan de noord- en oostzijde van het dal gevormd. Door de klimaatverbetering die aan het eind van het Weichselien inzette, kon de vegetatie zich ontwikkelen, waardoor een einde kwam aan de verstuiving en aan de afzetting van het dekzand.

2.4.2 Geomorfologie

Op de geomorfologische kaart (afb. 9) is het plangebied niet gekarteerd vanwege de ligging binnen de bebouwde kom. Het westelijk en oostelijk deel van het onderzoeksgebied liggen waarschijnlijk op een terrasvlakte met geulen van een meanderend afwateringsstelsel (2M17), het pleistocene terras van het vlechtende riviersysteem van de Rijn. Het middendeel van het onderzoeksgebied met daarin het plangebied is gelegen op een terrasrestrug met dekzand (3K23).

Binnen het plangebied is geen nadere informatie bekend van de bodemopbouw (bron: Dinoloket).

⁵ Berendsen, 2004; Berendsen & Stouthamer, 2001

⁶ De Mulder et al., 2003

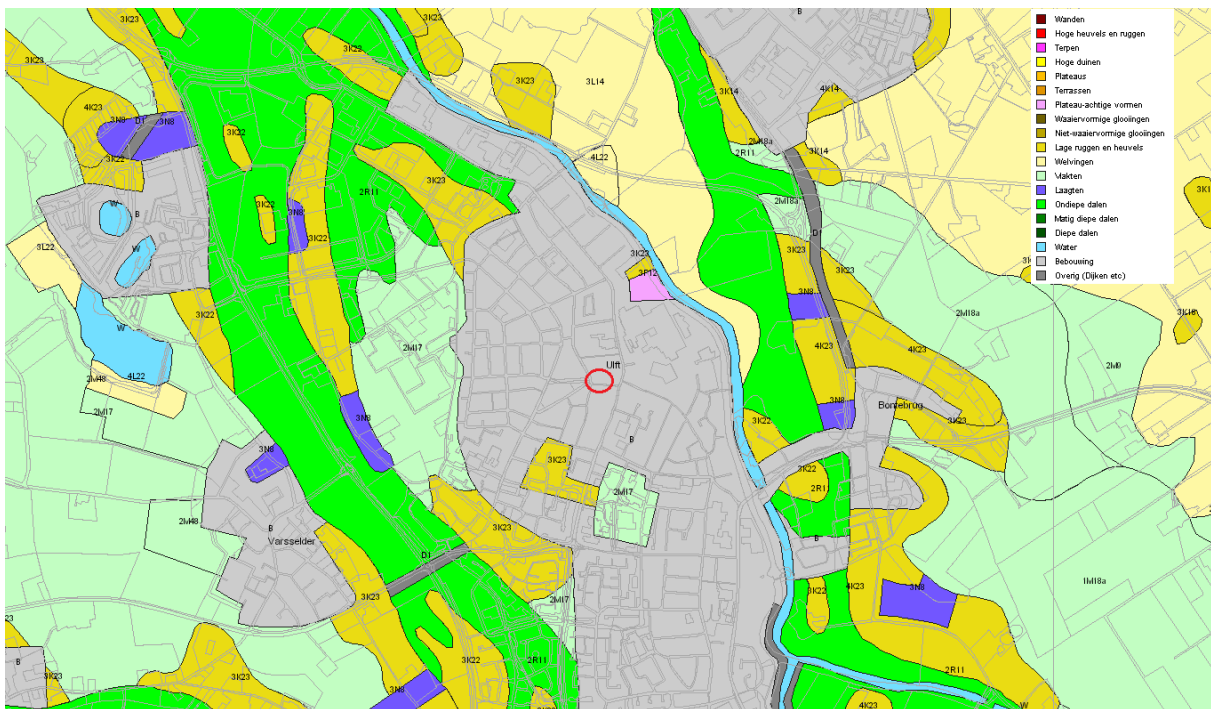
⁷ Berendsen, 2004; Cohen, 2003

⁸ Makaske et al, 2008

⁹ Berendsen, 2004

¹⁰ De Mulder et al, 2003

¹¹ Harbers en Rosing, 1983

Afbeelding 9: Plangebied op de geomorfologische kaart (bron: Archis II)

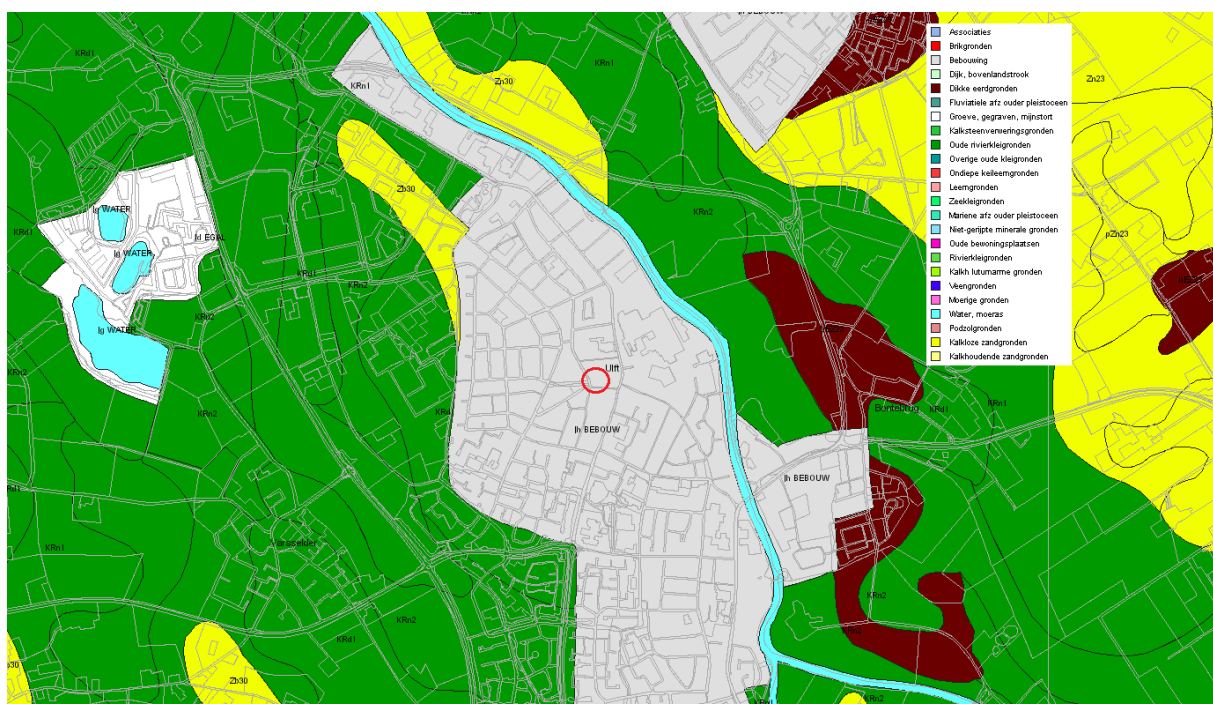
Er is sprake van enig natuurlijk reliëf in het plangebied en de directe omgeving (zie afb. 10).

Afb. 10: Een AHN-afbeelding van plangebied Ingenieur Sassenstraat en omgeving. Het reliëf in de directe omgeving wordt hoofdzakelijk gevormd door de bebouwing, maar zichtbaar is dat Uift hoger ligt dan de directe omgeving (bron: AHN-viewer)

2.4.3 Bodem

Op de bodemkundige kaart ligt plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 eveneens in een niet gekarteerd gebied (zie afb. 11). Uitgaande van de classificaties in de directe omgeving hebben zich hier vorstvaaggronden (Zb30) ontwikkeld. Vorstvaaggronden behoren tot de xero-vaaggronden. Deze bodems vertonen weinig tekenen van bodemvorming. Het betreft een minerale grond zonder duidelijke ontwikkeling van horizonten. Een vaaggrond heeft ook geen humusrijke bovengrond (minerale eerdlaag, een Ap of Ah horizont). Het is een hoge zandgrond met in de regel op 60 tot 80 centimeter onder het maaiveld een zwak ontwikkelde B-horizont. Het zand van de vorstvaaggronden is bedekt met ijzerhuidjes. De bodem is humusarm.^{12 13} Op de terrasvlakke in het westelijk en oostelijk deel van het onderzoeksgebied is sprake van ooivaaggronden (KRd1g) te vinden.

Afbeelding 11: Plangebied op de bodemkaart (bron: Archis II)

2.5 Archeologie en historie

Archeologische waarden en verwachtingen

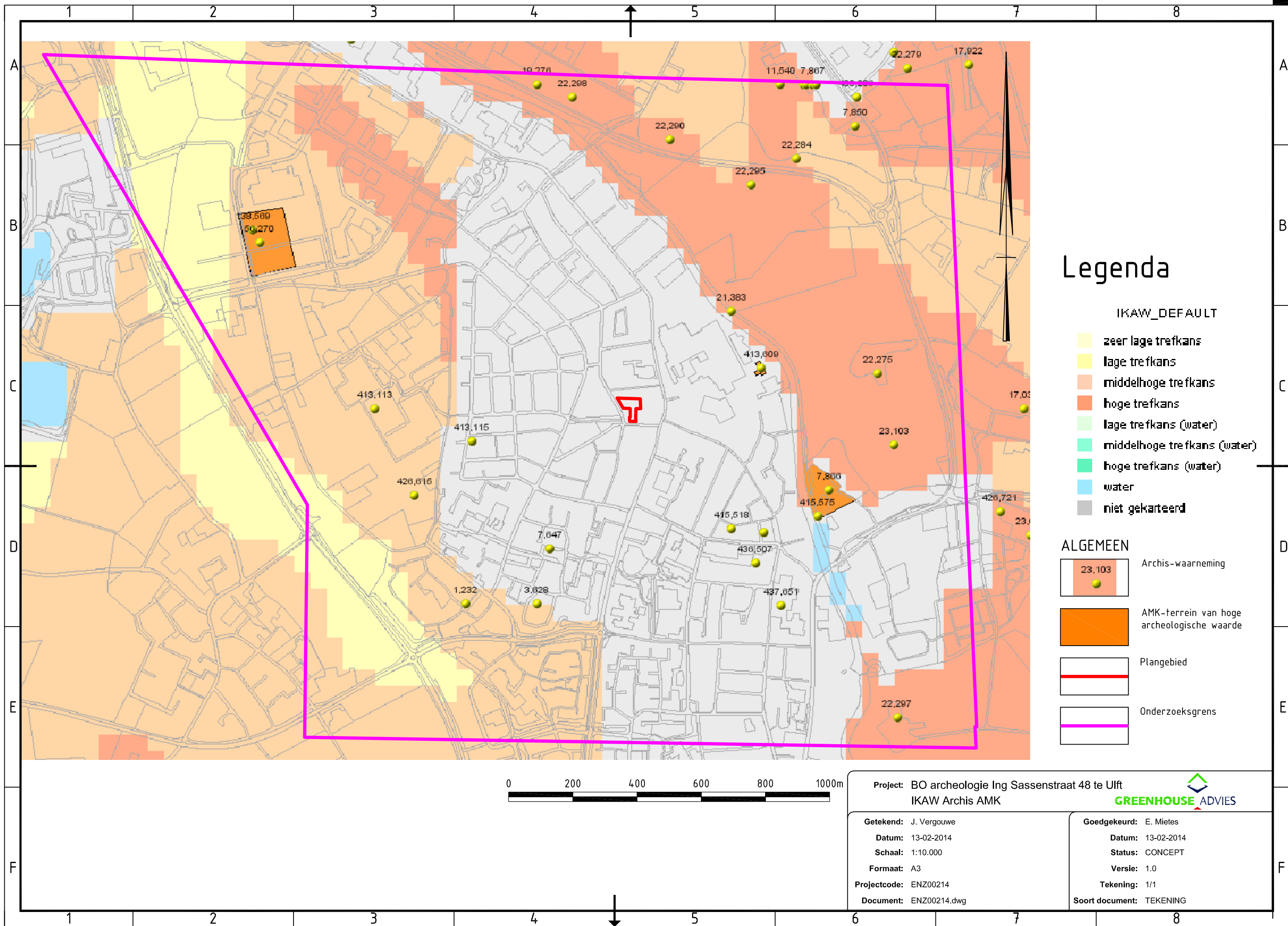
Op basis van onder andere de ontstaansgeschiedenis van het landschap, de huidige bodemopbouw en bekende archeologische waarden kan voor gebieden een lage, middelhoge, hoge of zeer hoge archeologische verwachting worden bepaald, of, indien waarden zijn vastgesteld, een toekenning van een lage, hoge of zeer hoge archeologische waarde. Voor het onderzoeksgebied zijn de landelijke en gemeentelijke waarden- en verwachtingenkaart geraadpleegd (zie afb. 12 en 3).¹⁴

Verwachting

¹² Wikipedia in aanvulling op noot 13.

¹³ De Bakker & Schelling, 1989

¹⁴ Landelijk: Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), provinciaal: de provinciale waardenkaart, gemeentelijk: de verwachtings- en beleidsadvieskaart.

Op de landelijke IKAW is geen archeologische verwachting gespecificeerd vanwege de ligging in de bebouwde zone. Deze bevindt zich echter op een terrasrestrug waarop dekzand is afgezet, welke buiten de bebouwde kom een hoge archeologische verwachting kent.

Op de gemeentelijke verwachtingskaart geldt voor het plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 en directe omgeving een hoge archeologische verwachting vanwege deze ondergrond.

Archeologische waarden

Binnen het plangebied bevinden zich geen terreinen van archeologische waarde.

Binnen het onderzoeksgebied bevinden zich drie terreinen van hoge archeologische waarde. Op ca. 1000 m ten noordwesten van het plangebied ligt een terrein met sporen van bewoning uit het laatneolithicum en de bronstijd.¹⁵ Het betreft een vindplaats op een kleine terrasrug, die aan de oostzijde wordt begrensd door een steilrand. De terrasrug bevindt zich ten westen van de eerder genoemde Riezegraaf, in het stroomgebied van de Oude IJssel. De beek heeft in de pleistocene terrasvlakte geulen ingesneden, die de geomorfologie van het gebied bepalen. Ten behoeve van bestemmingsplan de Rieze IV, is in het gebied karterend en waarderend booronderzoek uitgevoerd. In een groot aantal boringen zijn archeologische indicatoren aangetroffen; fragmenten aardewerk, vuursteen en brokjes houtskool. Het aardewerk kan op basis van een versierd fragment en een rand gedateerd worden in het neolithicum of de (late) bronstijd. De vondsten komen voor in de bouwvoor en de bruine bodemhorizont, tot een diepte van maximaal 90 cm onder het maaiveld.¹⁶

Ca. 400 m ten noordoosten van het plangebied bevindt zich een terrein met daarin de resten van een watermolen, waterbouwkundige werken en een ijzerhut uit de Nieuwe tijd. De palen zijn achtergelaten, evenals de aangetroffen funderingen. De aangetroffen sporen zijn weer afgedekt. Er wordt gestreefd naar behoud.^{17 18}

Ca. 600 m ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich een kasteelheuvel uit de late middeleeuwen – nieuwe tijd. Binnen het terrein zijn funderingen van het slot aanwezig.^{19 20}

Archeologische waarnemingen

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend.

Verspreid over het onderzoeksgebied zijn 20 archeologische waarnemingen bekend, waarvan er vier aan de orde zijn gekomen bij de terreinen van hoge archeologische waarde (zie afb. 12). In een zone op ca. 1000 m ten noorden van het plangebied zijn via onbekende verwerving op vier locaties vuurstenen artefacten uit de vroege prehistorie/het mesolithicum gevonden, evenals aardewerk uit de vroege middeleeuwen.²¹

Ca. 1000 m ten noordoosten van het plangebied zijn tijdens een archeologische veldkartering en een archeologisch booronderzoek vuurstenen artefacten uit het

¹⁵ AMKNr. 15386; Archisnr. 56270, 138569; Onderzoeksmeldingsnr. 10558

¹⁶ Lohof, 1999

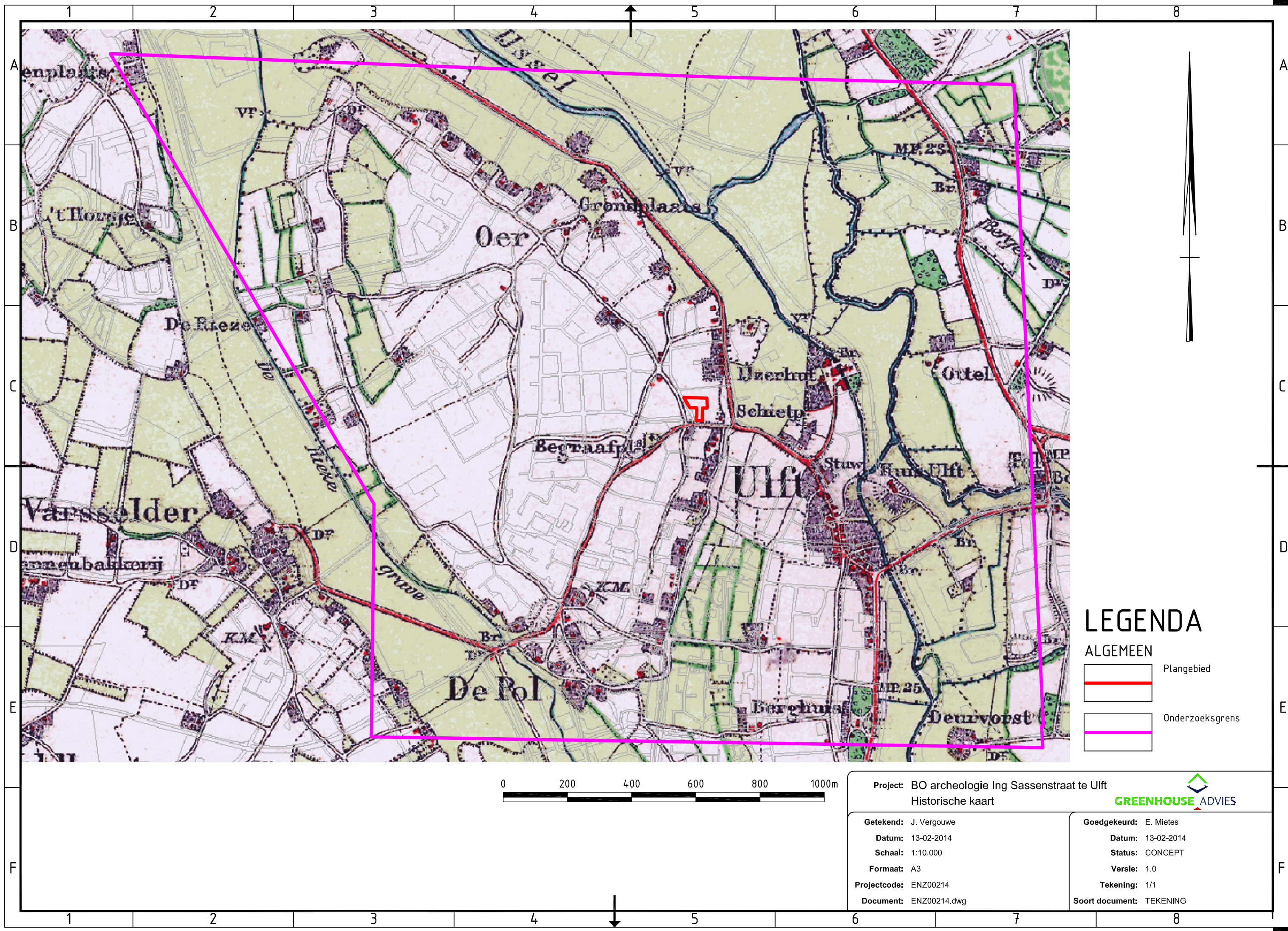
¹⁷ AMKNr. 16892; Archisnr. 413609; Onderzoeksmeldingsnr. 23939

¹⁸ Schreurs & De Kort, 2009

¹⁹ AMKNr. 13167; Archisnr. 7866, 415775

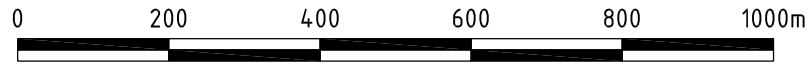
²⁰ Pronk, 2008

²¹ Archisnr. 22284, 22290, 22295, 22298

LEGENDA

- ALGEMEEN
- Plangebied
 - Onderzoeksgrens

Project: BO archeologie Ing Sassenstraat te Ulfstreek Historische kaart		Goedgekeurd: E. Mietes	
Getekend: J. Vergouwe	Datum: 13-02-2014	Datum: 13-02-2014	Status: CONCEPT
Schaal: 1:10.000	Formaat: A3	Versie: 1.0	Tekening: 1/1
Projectcode: ENZ00214	Document: ENZ00214.dwg	Soort document: TEKENING	

neolithicum gevonden evenals een fragment handgevormd aardewerk.^{22 23} Ca. 500 m ten noordoosten van het plangebied is in een baggerdepot van de Oude IJssel een stenen bijl uit het middenneolithicum – de bronstijd gevonden.²⁴

Ca. 1000 m ten zuidoosten van het plangebied is via onbekende verwerving een vuurstenen artefact uit het neolithicum gemeld.²⁵

Ca. 500 tot 700 m ten zuidwesten van het plangebied zijn in de jaren zestig en medio tachtig via onbekende verwerving aardewerkfragmenten aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een urnenveld.²⁶ Ca. 1000 m ten noordoosten van het plangebied zijn hier eveneens aanwijzingen voor gevonden, evenals aardewerkfragmenten die wijzen op een ijzertijd nederzetting en -grafveld.²⁷

Ca. 530-650 m ten zuidoosten van het plangebied zijn bij archeologisch booronderzoek vuurstenen artefacten, datering paleolithicum - bronstijd, handgevormd aardewerk, datering neolithicum – vroege middeleeuwen en resten van de historische kern van Uift in de vorm van houtskool, keramiek/bouwmateriaal en een cultuurlaag, datering nieuwe tijd A-C, aangetroffen.^{28 29}

Cultuurhistorische en historisch-geografische elementen

De provinciale kaart bevat geen archeologische of cultuurhistorische informatie voor het plangebied. Het gebied staat te boek als 'bebouwde kom, sterk veranderd gebied'.

De Hottingerkaart en het Kadastraal Minuutplan 1811-1832 Etten, Gelderland, Sectie C, blad 02 tonen een onbebouwd terrein. Het is vermoedelijk in gebruik als akker en bouwland.

De historische kaart uit 1839-1859, de Topografisch Militaire Kaart 1850-1864 Kaartnr. 41 en het Bonneblad uit 1900 (zie afb. 13) tonen eveneens een onbebouwd terrein, vermoedelijk in gebruik als akker- en/of bouwland.³⁰ Wel lopen er al wegen ter hoogte van de huidige Ingenieur Sassenstraat en de huidige Roggestraat.

Op topografische kaarten vanaf 1936 is het zuiddeel van het plangebied bebouwd.

Er zijn binnen het plangebied geen aanwijzingen voor sporen en structuren afkomstig van de Tweede Wereldoorlog.

Onderzoeksmeldingen

Binnen het onderzoeksgebied bevinden zich 21 onderzoeksmeldingen (zie afb. 14). Eén hiervan betreft de huidige onderzoekslocatie³¹, twee zijn eerder aan de orde gekomen bij de beschrijving van de monumenten en vier bij de waarnemingen. In de meeste gevallen betreft het een archeologisch verkennend booronderzoek, in drie gevallen een bureauonderzoek, in drie gevallen een archeologische begeleiding en in één geval een proefsleuvenonderzoek. De meeste booronderzoeken gaven delen van het plangebied vrij bij de constatering van een verstoorde bodemopbouw – in geval van intacte bodemopbouw is enig vondstmateriaal aangetroffen met een grote tijdsdiepte (mesolithicum – middeleeuwen).

²² Archisnr. 19276, 433206, Onderzoeksmeldingsnr. 46338

²³ Boshoven, 2011

²⁴ Archisnr. 21383

²⁵ Archisnr. 22297

²⁶ Archisnrs. 1232, 3628 en 7647

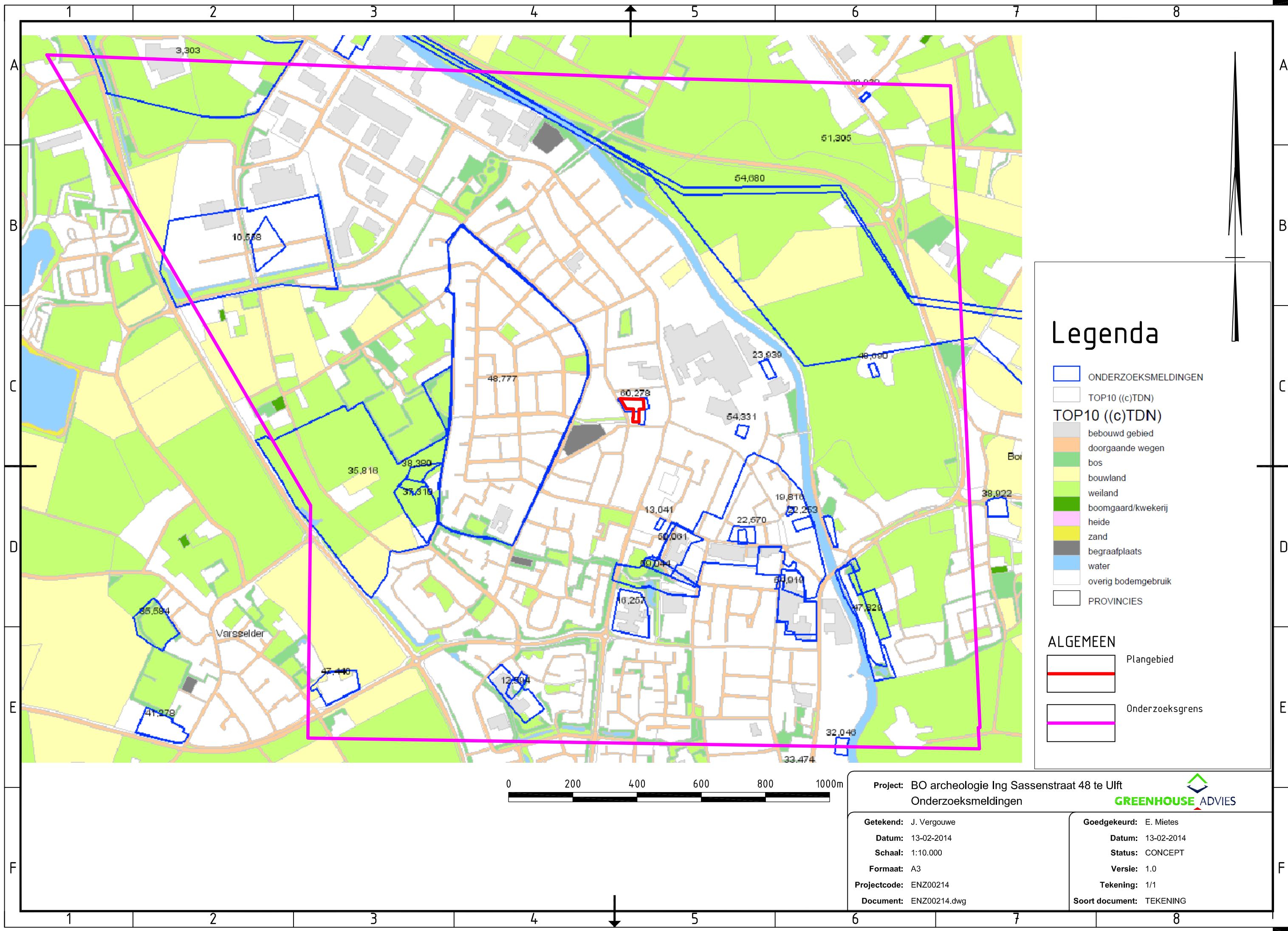
²⁷ Archisnrs. 7867, 11540, 18664

²⁸ Archisnrs. 415093, 436507, 437651; Onderzoeksmeldingsnrs. 22570, 54919, 56261

²⁹ Pronk, 2007; Holl, 2013a en 2013b

³⁰ Grote Historische atlas Nederland, Oost-Nederland 1830-1855

³¹ Onderzoeksmeldingsnr. 60278

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- TOP10 ((c)TDN)
- bebouwd gebied
- doorgaande wegen
- bos
- bouwland
- weiland
- boomgaard/kwekerij
- heide
- zand
- begraafplaats
- water
- overig bodemgebruik
- PROVINCIES

ALGEMEEN

- Plangebied
- Onderzoeksgrens

Project: BO archeologie Ing Sassenstraat 48 te Uift
Onderzoeksmeldingen

Getekend: J. Vergouwe
Datum: 13-02-2014
Schaal: 1:10.000
Formaat: A3
Projectcode: ENZ00214
Document: ENZ00214.dwg

Goedgekeurd: E. Mietes
Datum: 13-02-2014
Status: CONCEPT
Versie: 1.0
Tekening: 1/1
Soort document: TEKENING

GREENHOUSE ADVIES

2.6 Verwachtingsmodel

Het plangebied ligt op een terrasrestrug waarop dekzand is afgezet. Het gebied is bodemkundig niet gekarteerd, vermoedelijk is sprake van vorstvaaggronden.

Op de gemeentelijke verwachtingskaart geldt voor het plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 een hoge verwachting voor de periode mesolithicum – nieuwe tijd vanwege bovengenoemde bodemopbouw.

Binnen het plangebied bevinden zich geen terreinen van archeologische waarde. Ook zijn er geen vondsten bekend van het terrein.

Binnen het plangebied bevinden zich kabels en leidingen, tevens is bebouwing in de vorm van een woonhuis en een bioscoop aanwezig. Er dient rekening mee te worden gehouden dat bebouwing en infrastructurele ingrepen de bodem ter plaatse in meer of mindere mate heeft aangetast. Binnen het plangebied kan sprake zijn van een verontreinigde bodem.

3 Beantwoording onderzoeksvragen, conclusie en advies

3.1 Beantwoording onderzoeksvragen

1. Wat is a) de aard (ontstaanswijze), b) diepteligging en c) ouderdom van de relevante natuurlijke afzettingen in het omringende gebied (binnen een afstand tot ca. 200 m van de onderzoekslocatie) en in de ondiepe ondergrond?

d) Hoe dik is de holocene deklaag?

De geomorfologie van het plangebied en het omringende gebied is vanwege de ligging in de bebouwde kom niet gekarteerd. Op basis van karteringen en data uit de omgeving kan worden afgeleid dat in de ondergrond sprake is van een terrasrestrug waarop dekzand is afgezet.

In de ondergrond is dan sprake van fluviatiele afzettingen van de Formatie van Kreftenheye in de vorm van een terrasrestrug, die zijn bedekt met eolische zanden van de Formatie van Boxtel, laagpakket van Delwijnen; dekzand. De Formatie van Kreftenheye is afgezet in de periode Laat-Saalien - Midden-Weichselien (ca. 200.000 - 13.000 jaar geleden). De Formatie van Boxtel, laagpakket van Delwijnen is afgezet in het Laat-Weichselien (12.000- 10.000 jaar geleden).

Booronderzoek verricht in 2009 in de ca. 200 m ten westen van het plangebied gelegen woonwijk Vogelbuurt, ca. 29 ha groot, toont dat de terrasrestrug deels bedekt is met dekzand.³² Het dekzand kan indien geen sprake is van antropogene ophoging vanaf maaiveld worden aangetroffen. De dikte van het dekzandpakket is niet nader te specificeren.

De diepteligging van de terrasrestrug is niet nader te specificeren. Waar dekzand ontbreekt kan de rug indien geen sprake is van antropogene ophoging vanaf maaiveld worden aangetroffen.

2. Wat is a) de aard (ontstaanswijze en classificatie), b) diepteligging, c) genese en d) gaafheid van natuurlijke bodemhorizonten in het omringende gebied?

Op de bodemkundige kaart ligt plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 eveneens in een niet gekarteerd gebied. Uitgaande van de classificaties in de directe omgeving hebben zich hier vorstvaaggronden (Zb30) ontwikkeld. Vorstvaaggronden behoren tot de xero-vaaggronden. Deze bodems vertonen weinig tekenen van bodemvorming. Het betreft een

³² Hebinck, 2009
Definitief, versie 1.0

minerale grond zonder duidelijke ontwikkeling van horizonten. Een vaaggrond heeft ook geen humusrijke bovengrond (minerale eerdlaag, een Ap of Ah horizont). Het is een hoge zandgrond met in de regel op 60 tot 80 centimeter onder het maaiveld een zwak ontwikkelde B-horizont. Het zand van de vorstvaaggronden is bedekt met ijzerhuidjes. De bodem is humusarm.³³ De diepte van de diverse bodemhorizonten evenals de gaafheid in het plangebied en de directe omgeving is niet nader te specificeren.

3. Wat is a) de aard (ontstaanswijze), b) diepteligging, c) genese en d) gaafheid van eventueel aanwezige antropogene bodemhorizonten (akkerlagen en overige 'verstoringslagen', bemestingslagen e.d.) in het omringende gebied?

Uit het omringende gebied zijn geen gegevens bekend over eventueel aanwezige antropogene bodemhorizonten zoals akker- en bemestingslagen.

Uit historisch kaartmateriaal valt op te maken dat het gebied in het verleden in gebruik was als bouw- en akkerland. Aannemelijk is dat er (dus) sprake kan zijn van oude akker- en/of bemestingslagen die in de periode neolithicum – late middeleeuwen kunnen zijn ontstaan in en boven de top van het dekzand of – bij afwezigheid van het dekzand – in of boven de top van de terrasrestrug. De diepte is niet nader te specificeren.

4. Wat is a) de aard (ontstaanswijze), b) dikte, en c) omvang van eventueel in het omringende gebied voorkomende afdekkende lagen en de (geschatte) ouderdom daarvan (plaggendek, stuifzandlaag, colluvium, kleidek, afvalaag, ophogingslaag)?

Booronderzoek in de ca. 200 m ten westen van het plangebied gelegen woonwijk Vogelbuurt wijst uit dat in de top van de bodem, verspreid over het gebied, brokjes baksteenpuin voorkomen. Mogelijk maakt dit deel uit van de bemestingslaag. Het is aannemelijk dat deze laag zich oostelijk van de Vogelbuurt voortzet. Nadere informatie omtrent de dikte en ouderdom van het pakket ontbreken, gezien het voorkomen van baksteenfragmenten is deze laag laat- en post-middeleeuws.

5. Wat is het historisch landgebruik van de onderzoekslocatie en het omringende gebied geweest, uitgaande van a) de Hottingerkaart, b) het Kadastraal minuutplan, c) de Topografisch Militaire Kaart 1850 en d) het Bonneblad?

- Hottingerkaart / Kadastraal Minuutplan 1811-1832 Etten, Gelderland, Sectie C, blad 02: het terrein is niet bebouwd en is vermoedelijk in gebruik als akker en bouwland.

- Topografisch Militaire Kaart 1850-1864 Kaartnr. 41 / Bonneblad: het terrein is niet bebouwd en is vermoedelijk in gebruik als akker en bouwland. Wel lopen er al wegen ter hoogte van de huidige Ingenieur Sassenstraat en de huidige Roggestraat.

Op topografische kaarten vanaf 1936 is het zuiddeel van het plangebied bebouwd.

6. Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen ('waarnemingen' inclusief uitkomsten historisch kaartonderzoek uit 5) zijn reeds binnen het onderzoeksgebied en/of binnen de landschappelijke eenheden rondom de onderzoekslocatie bekend? Vermeld per vondst- en/of spoorcomplex minimaal:

a) bronvermelding (onderzoeksrapportages, ARCHIS-gegevens), b) de materiaalcategorieën, c) ouderdom, d) ruimtelijke (geografische) verspreiding, e) stratigrafische verspreiding (diepteligging en/of dikte vondstlaag), f) fragmentatie, g) waarnemingsmethode, h) interpretatie, dat wil zeggen zowel systematisch (indien redelijkerwijs uit de gegevens af te leiden) als volgens het principediagram in figuur 2 op pagina 52 (zo gespecificeerd mogelijk (top-down typering) op basis van de waarnemingen).

Uit het plangebied en directe omgeving zelf zijn geen gegevens met betrekking tot archeologische complexen bekend. De dichtstbijzijnde waarneming ligt ca. 380 m ten

³³ Wikipedia

noordoosten van het plangebied. Voor een uitgebreid overzicht van meldingen in een straal van 1000 m rondom het plangebied wordt verwezen naar paragraaf 2.5.

Samenvattend kan gesteld worden dat er in de terrasvlakte vuurstenen artefacten uit de periode mesolithicum – neolithicum zijn aangetroffen, evenals vroegmiddeleeuwse aardewerkfragmenten. Zij worden toegeschreven aan respectievelijk de complextypen jachtkamp en nederzetting.

Op de terrasrestrug zijn vuurstenen artefacten uit de periode paleolithicum – bronstijd aangetroffen, evenals (handgevormd) aardewerk uit de periode neolithicum – vroege middeleeuwen, waarvan enkele waarnemingen specifiek in de ijzertijd worden gedateerd en worden toegeschreven aan respectievelijk de complextypen urnenveld, nederzetting en grafveld. Daarnaast zijn resten van de historische kern van Ulft in de vorm van houtskool, keramiek/bouw materiaal en een cultuurlaag aangetroffen, datering nieuwe tijd A – C.

7. Gegeven 1 tot en met 4; met welke (primaire) natuurlijke formatieprocessen (fasen van sedimentatie, erosie, laterale verplaatsing, bodemvorming, degradatie e.d.) heb je te maken in het onderzoeksgebied?

Indien dekzand aanwezig is in het plangebied heeft zich op de terrasrestrug dus aanwas plaats gevonden in de vorm van dekzand. In het plangebied en directe omgeving bevinden zich naar alle waarschijnlijkheid vorstvaaggronden, deze vertonen weinig tekenen van bodemvorming.

8. Gegeven 5 en 6; met welke (primaire) culturele formatieprocessen (grondbewerking, bemesting, ophoging, betreding, percelering, [de-] constructie, materiaaltypen, materiaalgebruik en materiaaldepositie e.d.) heb je te maken in het onderzoeksgebied [inclusief (sub)recente bodemverstoring als gevolg van (sub)recent landgebruik/inrichting]?

Uit historisch kaartmateriaal kan worden afgeleid dat het plangebied en directe omgeving in gebruik zijn geweest als akker- en bouwland. Dit betekent dat er sprake is geweest van grondbewerking en bemesting, wat ook tot ophoging van het gebied kan hebben geleid. In de daar op volgende periode, in ieder geval zichtbaar op topografische kaarten vanaf 1936, is in het zuiddeel van het plangebied sprake van bebouwing. Thans staan hier een bioscoop en een woonhuis. Het noorddeel is in gebruik als parkeerplaats.

9. Gegeven 7 en 8; welke kunnen een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming (geografisch en stratigrafisch) van eventuele aanwezige vondstspredingen, de vondstdichtheid, vondst- en spoorniveaus (stratigrafisch), en de fysieke kwaliteit van eventueel aanwezige archeologische resten?

Het plangebied betreft een perceel in de bebouwde kom en is thans deels bebouwd (bioscoop, woonhuis) en deels in gebruik als parkeerplaats. Of laatstgenoemd deel van het plangebied in het verleden bebouwd is geweest, is onbekend. Op de geraadpleegde kaarten is dit niet het geval. Zij dateren vanaf 1839 en tonen een onbebouwd gebied. De fundering van de bioscoop en het woonhuis zullen de ondergrond naar verwachting deels hebben verstoord. Daarnaast is de bodem hier geroerd door kabels en leidingen.

Onder de huidige bebouwing en verharding zal, indien onaangetast, zal de bodem door agrarische grondbewerking geroerd zijn. Booronderzoek in de nabijgelegen Vogelbuurt wijst daarnaast op verstoring in de vorm van vergraving, variërend tot 50 cm, tot 100 cm en dieper dan 100 cm. Daarnaast zijn baksteenfragmenten in het afdekkende grondpakket aangetroffen. Overigens zijn bij dit onderzoek een fragmentje roodbakend aardewerk uit de 18^e eeuw en resten van glasproductie aangetroffen (datering en nadere informatie ontbreken, de bodem bleek hier vergraven).

10. Wat is de aard (mobilia [materiaalsoorten, fragmentatie, dichtheden], immobilia, ruimtelijke en stratigrafische spreiding, etc.) van (mogelijk) aanwezige vondst- en/of spoorcomplexen?

In geval van een intacte bodemopbouw kunnen in theorie resten uit de periode mesolithicum – nieuwe tijd worden aangetroffen in het plangebied, waarbij gedacht moet worden aan:

Mesolithicum – neolithicum: bewoningssporen, tijdelijke kampementen, vuurstenen artefacten, haardkuilen;

Neolithicum – nieuwe tijd: agrarische sporen, nederzetting, cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen, losse vondsten.

11. Hoe manifesteren deze zich tijdens prospectieonderzoek (prospectiekenmerken, geografisch en stratigrafisch)?

De eventuele sporen en vondsten in de top van het dekzand en/of de terrasrestrug zullen vanwege de agrarische voorgeschiedenis mogelijk verploegd kunnen zijn en deels in de bouwvoor opgenomen. Onduidelijk is in welke mate in het plangebied sprake is van vergravingen en/of ophoging door bemesting. Vanwege de verharding en bebouwing worden geen vondsten aan maaiveld verwacht.

12. Welke vondst- en/of spoorcomplexen (conform het principediagram) kunnen binnen het onderzoeksgebied aangetoond worden? Licht beargumenteerd toe.

De tijdsdiepte van mogelijk gebruik van de locatie van het plangebied en directe omgeving is groot; in theorie kunnen binnen het plangebied sporen en/of vondsten vanaf het mesolithicum tot en met de nieuwe tijd worden aangetroffen. Dat betekent dat er geen afbakenende uitspraken te doen zijn over een lage, matige of hoge vondstdichtheid, noch over een lage, matige of hoge spoordichtheid.

De situatie in het plangebied is als volgt. Er is sprake van verstoorde bovengrond/recente bouwvoor door de bebouwing en mogelijk door vergraving in het verleden. Onduidelijk is of sprake is van een (niet-recente) cultuurlaag/vondstlaag. Wel kunnen door groundbewatering in het verleden mobilia en/of sporen in de recente bouwvoor zijn opgenomen.

13. Met de inzet van welke zoekmethoden (detectie- en waarnemingsvorm, monsterbehandeling en zoekstrategieën) kunnen deze vondst- en/of spoorcomplexen (indicatoren) systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)? Licht beargumenteerd toe met verwijzing naar de verschillende KNA-leidraden.

In een situatie zoals onder 12 geschetst verdient het in principe aanbeveling om allereerst te toetsen of de bodemopbouw intact is middels een verkennend booronderzoek. Gezien de beperkte oppervlakte van het plangebied, waarvan een deel niet te onderzoeken is vanwege de bebouwing, zou dit onderzoek kunnen worden gecombineerd met een karterend onderzoek. Hierbij dient dan gekozen te worden voor de brede zoekoptie, Standaardmethode E1 (zand), boorgrid 20 x 25 m, boordiameter 15 cm, waarnemingstechniek 4 mm zeef, conform de KNA Leidraad Booronderzoek.

3.2 Conclusie

Het plangebied en directe omgeving zijn niet gekarteerd maar liggen in een zone van een terrasrestrug waarop plaatselijk dekzand is afgezet. Het gebied is bodemkundig evenmin gekarteerd, waarschijnlijk is sprake van vorstvaaggronden.

Op de gemeentelijke verwachtingskaart geldt voor het plangebied Ingenieur Sassenstraat 48 een hoge verwachting voor de periode mesolithicum – nieuwe tijd vanwege bovengenoemde bodemopbouw.

Binnen het plangebied bevinden zich geen terreinen van archeologische waarde. Ook zijn er geen vondsten bekend van het terrein. Op basis van historisch kaartmateriaal zijn het plangebied en directe omgeving in gebruik geweest als agrarisch bouw-/akkerland. Hierbij is de toplaag van het dekzand en/of de terrasrug mogelijk verploegd. Op topografische kaarten vanaf 1936 is het zuiddeel van het plangebied bebouwd. Booronderzoek in de nabijgelegen woonwijk Vogelbuurt wees uit dat naast een intacte bodemopbouw verspreid door dat plangebied de bodem tot maximaal 1 m –mv vergraven was.

De tijdsdiepte van mogelijk gebruik van de locatie van het plangebied en directe omgeving is groot; in theorie kunnen binnen het plangebied sporen en/of vondsten vanaf het mesolithicum tot en met de nieuwe tijd worden aangetroffen. Dat betekent dat er geen afbakenende uitspraken te doen zijn over een lage, matige of hoge vondstdichtheid, noch over een lage, matige of hoge spoordichtheid.

In geval van een intacte bodemopbouw kunnen in theorie resten uit de periode mesolithicum – nieuwe tijd worden aangetroffen in het plangebied, waarbij gedacht moet worden aan:

Mesolithicum – neolithicum: bewoningssporen, tijdelijke kampementen, vuurstenen artefacten, haardkuilen;

Neolithicum – nieuwe tijd: agrarische sporen, nederzetting, cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen, losse vondsten.

De situatie in het plangebied is als volgt. Er is sprake van verstoorde bovengrond/recente bouwvoor door de bebouwing en mogelijk door vergraving in het verleden.

Onduidelijk is of sprake is van een (niet-recente) cultuurlaag/vondstlaag. Wel kunnen door grondbewerking in het verleden mobilia en/of sporen in de recente bouwvoor zijn opgenomen.

Binnen het plangebied bevinden zich kabels en leidingen, tevens is bebouwing in de vorm van een woonhuis en een bioscoop aanwezig. Er dient rekening mee te worden gehouden dat bebouwing en infrastructurele ingrepen de bodem ter plaatse in meer of mindere mate heeft aangetast. Binnen het plangebied kan sprake zijn van een verontreinigde bodem.

3.3 Advies

Advies

Op basis van de gespecificeerde verwachting verdient het in principe aanbeveling om allereerst te toetsen of de bodemopbouw intact is middels een verkennend booronderzoek. Gezien de beperkte oppervlakte van het plangebied zou dit onderzoek kunnen worden gecombineerd met een karterend onderzoek.

Het plangebied is grotendeels bebouwd. Na sloop van de bebouwing worden op die locatie een zevental garageboxen gerealiseerd, ter plaatse van de huidige parkeerplaats is men voornemens om twee huizen te realiseren.

Op basis van de onderzoeksresultaten in relatie tot de door de opdrachtgever voorgenomen bodemingrepen adviseren wij archeologische begeleiding van de bodemingrepen, te weten de bouwputten van de twee huizen (twee keer ca. 84 m² is ca. 168 m²) en – indien het bioscoopgebouw de bodem daar niet al heeft verstoord – de zeven garageboxen (196 m²). D.d. 25 februari 2014 heeft regionaal archeoloog Marc

Kocken het bevoegd gezag in aanvulling hierop geadviseerd om de sloop van de bestaande opstallen te laten begeleiden om de gespecificeerde verwachting te toetsen, de mate van verstoring vast te stellen en eventuele vondsten en sporen te documenteren.

Procedure

Bovenstaand advies wordt ter beoordeling voorgelegd aan het bevoegd gezag, de gemeente Oude IJsselstreek. Het bevoegd gezag beslist over de aard en invulling van eventueel vervolgonderzoek. In afwachting van dat besluit kan men nog niet starten met de bodemversturende activiteiten.

4 Geraadpleegde bronnen

4.1 Literatuur

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989: Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus, Wageningen

Berendsen, H.J.A., 2004: De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie, Assen

Berendsen, H.J.A., 2005: Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's, Assen

Berendsen H. & E. Stouthamer, 2001: Palaeogeographic development of the Rhine Meuse Delta, Assen

Boshoven, E. H. 2011 plangebied Uiftseweg te Silvolde, gemeente Oude IJsselstreek. Archeologisch vooronderzoek: inventariserend veldonderzoek (karterend booronderzoek), RAAP-notitie 3800, Amsterdam

Brugman, B.A., E. Eimermann, R.M. van Heeringen, J.J.W. de Moor, R. Schrijvers en B. Quadflieg, 2010: Cultuurhistorische inventarisatie, waarden-, verwachtingen-, en maatregelenkaart als basis voor het archeologiebeleid van de gemeente Oude IJsselstreek, Vestigia-rapport V652, Amersfoort

Centraal College van Deskundigen, 2010: Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2, SIKB, Gouda

Cohen, K.M., 2003: Differential subsidence within a coastal prism, Late Glacial – Holocene tectonics in the Rhine-Meuse delta, The Netherlands, Nederlandse Geografische Studies 316, Utrecht

Harbers, P. & H. Rosing, 1983: Toelichting bij de kaartbladen 41 West Aalten en 41 Oost Aalten, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Wageningen

Hebinck, K.A., 2009: Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen in de Vogelbuurt te Uift, gemeente Oude IJsselsteek (Gld), ARC-Rapporten 2009-146, Geldermalsen

Holl, J., 2013a: Plangebied Keurkamer en Supermarkt Veldstraat te Uift, gemeente Oude IJsselstreek; archeologisch vooronderzoek, RAAP-notitie 4396, Weesp

Holl, J., 2013b: Plangebied Keurkamer te Uift, gemeente Oude IJsselstreek, RAAP-notitie 4479, Weesp

Kocken, M.H.J.M., 2013: Normblad archeologisch vooronderzoek Gemeenten Regio Achterhoek, versie 1.2, september 2013

Lohof, E., 1999: Bestemmingsplan De Rieze IV (Uift), gemeente Gendringen; bureauonderzoek en Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI), RAAP-rapport 488, Amsterdam

Makaske, B., G.J. Maas & D.G. van Smeerdijk, 2008: The age and origin of the Gelderse IJssel, Netherlands Journal of Geosciences 87-4

Mulder, E.J.F. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003: De ondergrond van Nederland, Utrecht

Pronk, E.C., 2007: Plangebied Centrumplan Uift, gemeente Oude IJsselstreek; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek met veldtoets, RAAP-notitie 2247, Amsterdam

Pronk, E.C. 2008 Plangebied Oude IJsselstreek; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek, RAAP-notitie 2571, Amsterdam

Schreurs, J. en J.W. de Kort, 2009: Archeologisch onderzoek naar de resten van de ijzerhut en de bijbehorende watermolen op het voormalige DRU-fabrieksterrein te Uift, Rapportage Archeologische Monumentenzorg, Amersfoort

Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen, 2012: Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek, SIKB, Gouda

Willemse, N.W. en M.H.J.M. Kocken, 2012: Archeologie met beleid. Afwegingskader voor archeologiebeleid in de regio Achterhoek.

4.2 Databases/kaartmateriaal

Archeologische Verwachtings- en beleidsadvieskaart gemeente Oude IJsselstreek (nog niet vastgesteld)

Archis2 (IKAW, AMK, bodem, geomorfologie, grondwatertrap, historische kaart 1900, onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen en waarnemingen)

Grote Historische Atlas 1830 - 1855

Kadaster - KLIC

4.3 Websites

[www.ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/\(S\(30njgqfik4iwsqfrdrlier2l\)\)/Default.aspx?applicatie=Atlas](http://www.ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/(S(30njgqfik4iwsqfrdrlier2l))/Default.aspx?applicatie=Atlas)

www.dinoloket.nl

www.ovgg.nl/OVGG/Home.html

www.watwaswaar.nl

Greenhouse Advies B.V.

Huissen, februari 2014

Bijlage 1: Overzicht archeologische perioden

Archeologische periode	Begin	Eind
Nieuwe tijd	Vanaf 1500	-
Middeleeuwen		
Laat	1050	1500
Vroeg	450	1050
Romeinse tijd		
Laat	270	450
Midden	70 na Chr.	270
Vroeg	12 voor Chr.	70 na Chr.
IJzertijd		
Laat	250 voor Chr.	12 voor Chr.
Midden	500 voor Chr.	250 voor Chr.
Vroeg	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd		
Laat	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
Midden	1800 voor Chr.	1100 voor Chr.
Vroeg	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum		
Laat	2850 voor Chr.	2000 voor Chr.
Midden	4200 voor Chr.	2850 voor Chr.
Vroeg	5300/4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
Mesolithicum		
Laat	6450 voor Chr.	5300/4900 voor Chr.
Midden	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
Vroeg	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum		
Laat	35.000 voor Chr.	8800 voor Chr.
Midden	300.000 voor Chr.	35.000 voor Chr.
Vroeg	-	Tot 300.000 voor Chr.